

EBBEHOUT 31, 1507 EA ZAANDAM

Aan het ministerie van Infrastructuur en Milieu,
t.a.v. de internetconsultatie Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet

Betreft: reactie OD NZKG Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet

Geachte heer, mevrouw,

Bezoekadres
Ebbhout 31
1507 EA Zaandam

www.odnzkg.nl

Contactpersoon

M. Sibeijn

E-mailadres

marion.sibeijn@odnzkkg.nl

Doorkiesnummer

06-38007084

Kenmerk

Bijlage(n)

- Reactie deel 1
- Reactie deel 2

Datum

10 september 2018

U heeft het ontwerp-Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet vrijgegeven voor consultatie. Met dit Aanvullingsbesluit worden onder meer het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Besluit activiteiten leefomgeving aangevuld.

Graag maakt de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) gebruik van de mogelijkheid om een reactie te geven. De voorgestelde aanvulling voor wat betreft het Omgevingsbesluit laten wij buiten beschouwing omdat deze naar ons idee niet relevant is voor onze VTH-praktijk. Dit betekent dat onze reactie zich in hoofdzaak richt op het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Reageren vanuit opdracht en missie OD NZKG

De OD NZKG voert voor zijn opdrachtgevers (gemeenten en provincies) toezichtstaken uit op het gebied van milieu, bouw, bodem. De ontwikkelingen in onze regio, zoals de groei van de woningbouw, toename van hotels

en evenementen, groei van de economie en havenactiviteiten vragen om een omgevingsdienst die opereert als een eigenstandige, professionele, gezaghebbende dienst die bruikbare oplossingen met zichtbare meerwaarde creëert voor een gezond, veilig en duurzaam woon-en werkklimaat.

We hebben ons voornamelijk afgevraagd wat de nieuwe regels betekenen voor de uitvoeringspraktijk van omgevingsdiensten als de onze en wat de nieuwe regels betekenen voor uw uitgangspunt dat het niveau van bescherming van gezondheid, veiligheid en omgevingskwaliteit alsmede rechtsbescherming gelijkwaardig blijft.

Deze reactie is geen bestuurlijke, maar een ambtelijke reactie, gevoed en gekleurd door de uitvoeringspraktijk. Mede aan de hand van een botsproef waarbij ook een aantal van onze opdrachtgevers en de aangrenzende omgevingsdiensten aanwezig waren, zijn de plus- en knelpunten geïnventariseerd van het Aanvullingsbesluit bodem. Wij hebben de definitieve reactie niet afgestemd met de opdrachtgevers. Wij spreken hierbij dus niet namens onze opdrachtgevers.

Informatiepositie

Wij hebben zorgen over de achteruitgang in de informatiepositie van het bevoegd gezag. Wij zien in de (ontwerp-)uitvoeringsregelgeving weliswaar mogelijkheden om te interveniëren (bijv. met een maatwerkvoorschrift of op basis van de zorgplicht), maar er is weinig aandacht voor het vraagstuk hoe het bevoegd gezag bij verminderde meld- en informatieplichten aan de informatie moet komen die nodig is om zaken te beoordelen en zo nodig te interveniëren.

Omgevingsplan

De borging van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit, vindt voor een belangrijk deel plaats in het omgevingsplan. Door de deregulering op rijksniveau wordt van gemeenten verwacht dat zij aandacht besteden aan bodem - als onderdeel van de fysieke leefomgeving - in het omgevingsplan. Soms wordt hiervoor door het rijk een instructieregel gegeven, zoals bij bouwen op een bodemgevoelige locatie. Omdat er met de komst van de Omgevingswet sprake is van een ingrijpende wijziging voor de uitvoeringspraktijk op bodemgebied vragen wij u om samen met betrokkenen voorbeelden te ontwikkelen, waarmee inzichtelijk wordt gemaakt welke bodemonderwerpen in een omgevingsplan kunnen landen en op welke manier dit (juridisch) kan worden vormgegeven. Dit is extra van belang gezien de verandering van bevoegd gezag voor bodem van de provincies naar huidige niet-bevoegd-gezag-gemeenten. De samenhang met de waterschapsverordening en de omgevingsverordening behoeft hierbij ook aandacht. Met name op het gebied van grondwater en lozingen.

Positief punt vinden wij dat gemeenten in hun omgevingsplan aandachtsgebieden voor bodemonderzoek kunnen aanwijzen waardoor er in schone gebieden geen onnodig veldwerk hoeft te worden gedaan. Alleen bij situaties waarbij de locatie verdacht is of onvoldoende informatie beschikbaar, is fysiek bodemonderzoek nodig. Wel zouden wij graag zien dat de initiatiefnemer altijd moet checken of hij in een dergelijk schoon gebied aan het werk gaat of dat sprake is van (vermoedelijke) verontreiniging. Ook bij kleine werken.

Gelijkwaardig beschermingsniveau

Er zijn weinig aanknopingspunten in de rijksregels opgenomen voor het toetsen van handelingen in verontreinigde bodem. Zowel aan de voorkant (beschikkingen, meldingen) als aan de achterkant (evaluatie) wordt er op rijksniveau veel minder geregeld.

Het is de vraag of (alle) gemeenten in hun omgevingsplan aanvullende regels voor bodem zullen opnemen. Doen zij dit niet (voldoende), dan is geen sprake van een gelijkwaardig beschermingsniveau ten opzichte van de huidige situatie onder de Wet bodembescherming. Door de beperkte rijksregels en daarmee de vermindering van het aantal meldings-, informatie- en toetsmomenten worden toezicht en handhaving bemoeilijkt en zal vaak pas achteraf geconstateerd kunnen worden dat er zaken fout zijn gegaan. Niet in alle gevallen is dan nog handhaving mogelijk (onomkeerbaarheid, proportionaliteit). Dit is uiteindelijk niet goed voor mens en milieu.

Voor onze overige opmerkingen verwijzen wij u naar de bijlagen 1 en 2 bij deze reactie.

Hoogachtend,

Michael Stolk
Teammanager Toezicht bodem en ondergrond

Reactie consultatie Aanvullingsbesluit bodem Ow augustus 2018 – deel 1

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, 10 september 2018

In deel 1 van de reactie vindt u de volgende onderwerpen:

I Zorgplicht

II Grondwater

III Ketentoezicht grondstromen

IV Module bodemonderzoek

V Niet genormeerde stoffen

VI Overige opmerkingen

I. Zorgplicht

Wij constateren dat er positieve stappen zijn gezet richting een volwaardige omzetting van artikel 13 Wet bodembescherming. Naar ons idee is volwaardige omzetting nog niet helemaal bereikt.

Artikel 1.7 Omgevingswet heeft betrekking op een activiteit. Is dit elk menselijk handelen of nalaten of alleen een aangewezen activiteit? (in Bal, Omgevingsplan, Omgevingsverordening, Waterschapsverordening)

Ook wordt genoemd dat in het omgevingsplan zorgplichten kunnen worden opgenomen. Wij vragen ons af waarom dit in een omgevingsplan zou moeten plaatsvinden en niet op rijksniveau. Het betreft immers een landelijke norm (de bodem mag niet verontreinigd worden) die geen lokale afweging vergt.

Bij handhaving van de zorgplicht kunnen wel bijzondere (lokale) omstandigheden worden betrokken en kan rekening gehouden worden met proportionaliteit van de handhaving e.d.

Het voorgestelde artikel 1.7a dat via de Invoeringswet in de Omgevingswet wordt opgenomen, werpt drempels op door de toevoeging 'aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving'. Dit moet aannemelijk gemaakt worden bij bestuursrechtelijke handhaving en bewezen bij strafrechtelijke handhaving. Een dergelijke beperking (drempel) kent artikel 13 Wet bodembescherming niet.

II. Grondwater

Wij vinden het goed dat provincies een centrale rol krijgen in het beheer van grondwaterverontreinigingen. Provincies hebben een verantwoordelijkheid in het realiseren van de doelen en verplichtingen vanuit de kaderrichtlijn water en grondwaterrichtlijn. Door het wegvallen van de Wet bodembescherming dient een herimplementatie van de KRW plaats te vinden met betrekking tot grondwaterkwaliteit. De provincies dienen hun regionaal waterprogramma hierop aan te passen in overleg met waterschappen en gemeenten. In hoeverre een gelijkwaardig beschermingsniveau gewaarborgd wordt is nu niet te overzien. Voor initiatiefnemers is het van belang dat regelgeving inzichtelijk is en gebruikersvriendelijk. Versnippering van regelgeving over verschillende bevoegde gezagen moet worden voorkomen. De aanpak van grondwaterpluimen onder de Wet bodembescherming is geregeld via individuele saneringsplannen, waar veel maatwerk mogelijk is met als beleidskader de Circulaire Bodemsanering en één bevoegd gezag voor grond en grondwater. Wij vragen ons af of het wenselijk is dat de beleidsmatige en technische vertaling voor grondwatersanering decentraal per bevoegd gezag moet worden uitgewerkt.

Informatie grondwaterverontreiniging

Bij de herimplementatie KRW is het van belang een goed inzicht te verkrijgen in de grondwaterkwaliteitsopgave. Er is op dit moment geen (digitaal) inzicht in alle grondwaterpluimen. Voor provincies komt daarbij dat ook inzicht nodig is in de grondwaterpluimen in stedelijk grondwater van de huidige rechtstreekse gemeenten. Ook naleverende bronnen naar het grondwater dienen inzichtelijk te zijn. Welk bevoegd gezag is verantwoordelijk voor welke informatie over het grondwater en het ontsluiten daarvan?

Aanpak grondwaterverontreiniging ernst geen spoed / bedrijvenregeling

Een deel van deze locaties is beschikt als ernstig, geen spoed en een ander deel is afgefallen in de spoedoperatie (en niet beschikt). Indien deze locaties thans worden aangepakt bij herontwikkeling worden bedrijven verplicht een bijdrage te leveren in de aanpak van de bron en/of pluim, aangevuld met subsidie uit de bedrijvenregeling. Blijft deze financiering in de toekomst mogelijk? Hoe is de verplichting tot saneren bij herontwikkeling geborgd nu ernst-geen spoed-gevallen niet onder het overgangsrecht vallen?

Knip grond en grondwater

Bij het aanwijzen van de milieubelastende activiteiten graven en saneren is het grondwater uitgesloten, dit wil zeggen het graven onder de grondwaterspiegel respectievelijk het nemen van maatregelen die zijn gericht op verontreiniging van grondwater. Wij vragen om heroverweging van deze 'knip', aangezien in een groot deel van westelijk Nederland er ondiepe grondwaterspiegels aanwezig zijn. Hierdoor zou een groot deel van de huidige graaf- en saneringswerkzaamheden die nu onder het BUS vallen, niet met rijksregels kunnen plaatsvinden. Het is namelijk niet altijd mogelijk om te bemalen (civieltechnische redenen). Er zal dan nat worden ontgraven. Grondwaterspiegels variëren door het jaar, zodat onduidelijkheden over welke regels gelden zouden gaan ontstaan, waardoor werken onnodig worden vertraagd. Welke regels gelden bij ontgraving 'in den natte'? Wij stellen voor om graven onder de grondwaterspiegel onderdeel te laten uitmaken van de MBA graven en saneren. Wel dienen maatwerkvoorschriften mogelijk te zijn voor graven in verontreinigd grondwater (bv indien verontreinigd boven I), zodat ontoelaatbare omgevingseffecten kunnen worden beheerst.

Gezondheidsrisico's

Bij het toekennen van functies aan bodemgevoelige locaties wordt door de gemeente niet verplicht getoetst aan mogelijke gezondheidsrisico's door verontreinigd grondwater, terwijl hiervan wel degelijk sprake kan zijn.

III. Ketentoezicht grondstromen

Op pagina 157 van de NvT wordt ingegaan op het ketentoezicht.

Inmiddels is duidelijk geworden dat het niet goed gaat in de grondstromen-keten. De inspectie L&T heeft toezicht op en handhaving van de regels op het gebied van bodem tot eerste prioriteit benoemd.

Het verminderen van meldingen / informatieplichten/ evaluatiemomenten lijkt ons geen goed idee in deze branche. Naleefgedrag van gemelde handelingen is al slecht, laat staan als het niet gemeld hoeft te worden.

Laten we ook verder nadenken hoe we andere informatiestromen kunnen benutten, bijvoorbeeld via de Bodemapp.

Vanuit handhavingsoogpunt is het wenselijk dat iedere ontgraving van verontreinigde grond, zeker indien grond wordt afgevoerd, gemeld zou moeten worden (of in plaats van melden een informatieplicht). Het is in het veld voor de handhavers vaak al moeilijk te achterhalen wie welke handeling uitvoert en wat de status is van een hoop grond die ergens ligt. Als dan ook niet gemeld hoeft te worden voor bepaalde werkzaamheden wordt het alleen maar onduidelijker op locatie. Met de voorgestelde regels raken wij het zicht op kleinere grondstromen kwijt. *Het aantal kleinere ontgravingen is zeer groot, dus de totale hoeveelheid grond die daarmee is gemoeid is ook zeer groot. Zie ook de tekst uit de NvT bij bodemsanering;*

'Het milieuhygiënische belang van het stellen van algemene regels aan bodemsanering is groot. Het merendeel van de saneringen heeft betrekking op kleinschalige en eenvoudige verontreinigingssituaties. Daarbij gaat het om een aanzienlijke hoeveelheid sterk verontreinigde bodem, ..'

Het niet hoeven melden van het ontgraven van grond die is verontreinigd beneden de Interventiewaarde betekent dat er 10.000 m³ grond met kwaliteit industrie kan worden ontgraven en afgevoerd zonder voorafgaande melding (behoudens in Amice, zie hieronder). Het onderzoek dat in dit kader moet worden gedaan wordt niet vooraf ter toetsing ingediend bij het bevoegd gezag. Bij een ondeugdelijk onderzoek kan er feitelijk sprake zijn van 10.000 m³ zwaar verontreinigde grond i.p.v. kwaliteit industrie. Zonder dat hier enig toezicht op is door de overheid.

Het ontbreken van rijksregels bij graven > I indien minder dan 25m³ grondverzet kan leiden tot onaanvaardbare blootstelling van de omgeving aan de verontreiniging (bijvoorbeeld geen eis van het plaatsen van een afzetting) die kan variëren van niet direct zichtbare gezondheidsschade tot zelfs het onwel worden van mensen in de directe omgeving door de aanwezigheid van vluchtige stoffen.

Weliswaar moeten afvalstromen (waaronder afvoer van verontreinigde grond) ook gemeld worden via Amice (LMA), maar dit is niet up to date (loopt 2 weken achter). Dit geeft dus geen reële mogelijkheid van actueel toezicht op de ontgraving en afvoer van grond.

Wij willen hierbij ook graag aandringen op een vervolg op de handavings-sessie van 15 februari jl. Op dit moment geeft het Aanvullingsbesluit bodem onvoldoende houvast voor adequaat ketentoezicht op grondstromen.

IV Module bodemonderzoek (H5 Bal)

Wij hebben begrepen dat er geen maatwerk mogelijk is ten aanzien van bodemonderzoeksnormen. Wij vragen ons af maatwerk op sommige onderdelen toch niet gewenst is.

In sommige gevallen is het vereiste van een vooronderzoek conform NEN 5725 te zwaar. Bij ontgraven op grond van een BKK is een digitale check van puntbronnen voor ons voldoende. Kan dit worden geregeld in het omgevingsplan, of is maatwerk ook op dit vlak niet mogelijk?

In sommige gevallen is het uitvoeren van een nader onderzoek naar onze mening niet noodzakelijk terwijl dit op grond van de NEN 5740 wel is vereist. (Bijvoorbeeld in het huidige BUS mag in veel gevallen een melding plaatsvinden met slechts een verkennend bodemonderzoek, terwijl er volgens de NEN 5740 wel een nader onderzoek noodzakelijk zou zijn.) Kan dit worden gezien als een uitleg die past binnen de reikwijdte van de NEN 5740 (gemotiveerd afwijken mag) en mag dit worden vastgelegd in het omgevingsplan?

Deze 'versoeringen' die wij voorstellen voor sommige situaties hebben te maken met het verminderen van onderzoekslasten voor de initiatiefnemer daar waar het milieuhygiënisch verantwoord is.

V Niet genormeerde stoffen

Het kan hierbij gaan om al langer gebruikte stoffen waarvan de schadelijkheid nu pas duidelijk wordt, of nieuwe stoffen.

Hoe wordt bepaald of het voorkomen van een nieuwe stof een landelijk issue is en of deze stof in aanmerking komt voor opname in het standaardstoffenpakket? Wie neemt de regie?

Voor de beoordeling van deze schadelijkheid is zeer specialistische kennis vereist. De input van het RIVM om dit te beoordelen is dus essentieel. Niet alleen reactief (omdat een gemeente, provincie of omgevingsdienst een probleem signaleert), maar ook pro-actief. Vervolgens is het gewenst dat het Rijk een norm vaststelt, niet alleen voor het bepalen wanneer sprake is van een verontreiniging, maar ook functiegerelateerde normen in verband met hergebruik (wonen/industrie). Dit niet alleen om de leefomgeving te beschermen, maar ook om

deze te kunnen benutten voor de vervulling van maatschappelijke behoeften. Het ontbreken van milieuhygiënische kaders kan geplande ontwikkelingen namelijk enorm belemmeren.

Onderzoek

Hoe wordt geborgd dat stoffen zonder interventiewaarde (de niet-genormeerde stoffen) waarvan inmiddels bekend is dat die kunnen voorkomen (bijv. PFOS EN PFOA) in het vooronderzoek en het eventueel uit te voeren bodemonderzoek worden meegenomen? Moet dit in een Omgevingsplan worden geregeld? In welke gevallen wordt het landelijke stoffenpakket aangevuld?

Normen en procedures

Moet iedere gemeente zelf regels, normen, procedures, onderzoeksmethoden, analysemethoden, bepaling combitoxiciteit, erkenningsvereisten, etc. opnemen in het omgevingsplan voor niet-genormeerde stoffen en/of de regels voor graven / bodemsanering / toepassen in het omgevingsplan van overeenkomstige toepassing verklaren? Hoe werkt dit in de praktijk. Hoe wordt een doelmatige en verantwoorde aanpak en een gelijk speelveld gewaarborgd?

Het gaat er niet alleen om een achtergrondwaarde of bepalingsgrens vast te stellen voor niet genormeerde stoffen, maar ook om kaders te geven voor grondverzet. Het ontbreken van rijksnormen op dit vlak voor PFOS heeft in onze regio tot veel vertraging geleid bij geplande ontwikkelingen.

Grondverzet en afzetmogelijkheden

Grondverzet is vaak gemeente- en provincie-overschrijdend. Daarom is een landelijk kader met normen en procedures van belang om landelijk grondverzet niet te frustreren door het bestaan van verschillende normen en procedures per gemeente en het ontbreken van een verplichting tot acceptatie van elkaars hergebruikgrond. Stoffen als PFOS en PFOA zijn inmiddels niet meer als incidenteel voorkomend te bestempelen maar als landelijk voorkomend en zouden ook een landelijke afzetmogelijkheid moeten hebben binnen verantwoorde milieuhygiënische rijkskaders. Ervaring tot nu toe leert dat het ontbreken van landelijke acceptatie van vrijgekomen grond voor opslag, verwerking of hergebruik leidt tot vertragingen en enorme kostenverhogingen bij geplande ontwikkelingen.

Toezicht en handhaving

Door het ontbreken van landelijke normen is sprake van complexe en lange toezichts- en handhavingssituaties.

Zorgplicht

Tevens merken wij op dat niet voor alle stoffen de zorgplicht geldt sinds 1 januari 1987. Van sommige stoffen is pas later bekend geworden dat zij schadelijk zijn voor mens en milieu of zijn deze pas later geïntroduceerd of gebruikt. Ook hierbij zou het wenselijk zijn dat het rijk aangeeft op welke datum de zorgplicht van toepassing is geworden, zoals dit ook is gebeurd bij asbest.

Verwijzing

Bij het verwijzen naar bepaalde normen graag de vindplaats vermelden. Bijvoorbeeld de streefwaarden die zijn afgeleid in het proces (Inter)nationale Normen Stoffen en de Indicatieve niveaus voor ernstige verontreiniging. De Indicatieve niveaus voor ernstige verontreiniging staan nu in de Circulaire bodemsanering 2013, maar blijft deze deels van toepassing en wordt deze regelmatig geactualiseerd?

VI Overige opmerkingen

Slimme combi-melding

Indien bij werkzaamheden binnen 1 project meerdere MBA's van toepassing zijn, kan dit dan in 1 slim meldingsformulier gemeld worden? Bijv. graven, saneren en toepassen is een veel voorkomende combinatie.

Verhouding MBA's tot toevalsvondst

Bij de toevalsvondst moeten tijdelijke maatregelen worden genomen om blootstelling tegen te gaan. Stel dat hiervoor gegraven wordt in verontreinigde bodem. Moet er dan een melding MBA graven worden gedaan? Stel dat de eigenaar de verontreiniging geheel wil wegnemen.

Opmerking terzijde: Dit lijkt niet toegestaan op basis van de tekst van artikel 19.9a lid 3 Omgevingswet (Aanvullingswet bodem): 'Tijdelijke beschermingsmaatregelen strekken niet tot het ongedaan maken van de aangetroffen verontreiniging.' Dit kan toch niet de bedoeling zijn?

Moet de eigenaar dan een melding MBA bodemsanering indienen? Moet hij een melding MBA toepassen doen als hij grond wil toepassen?

Graag verduidelijking van de verhouding tussen de MBA's bodem en de toevalsvondst.

Gelijkwaardige bescherming

Voldoende houvast voor het decentraal invullen van het gelijkwaardig beschermingsniveau ontbreekt, zie het advies van de RvState over de 4 AMvB's Omgevingswet (22 december 2017). Dit is naar onze mening ook het geval bij het Aanvullingsbesluit bodem. Of een gelijkwaardig beschermingsniveau wordt gerealiseerd is daarmee niet geborgd.

Gelijkwaardige rechtsbescherming

We moeten constateren dat dit niet het geval is bij complexe saneringen.

Omzetting pseudo-wetgeving

Onder de Wbb zijn diverse uitwerkingen niet in AMvB's terecht gekomen, maar in Circulaires, zoals de Circulaire bodemsanering 2013 en de Circulaire MTBE/ETBE. Deze pseudo-wetgeving heeft, voor zover nog passend binnen het nieuwe stelsel van de Omgevingswet, geen duidelijke plek gekregen in het Aanvullingsbesluit bodem (behoudens diepe plassen en interventiewaarde). Graag verduidelijking hoe relevante onderdelen een plek krijgen in het nieuwe stelsel. Dit is vooral van belang voor de gemeenten die nu geen bevoegd gezag Wbb zijn en houvast nodig hebben voor hun nieuw op te stellen bodembeleid.

Niet in betekende mate

Wij zijn van mening dat het niet op rijksniveau reguleren van minder dan 25m3 grondverzet met grond die is verontreinigd boven de Interventiewaarde tot onaanvaardbare risico's voor het milieu en de gezondheid leidt. De uitwerking van het begrip NIBM zou wat ons betreft beperkt moeten blijven tot het verschil in de zwaarte van regels zoals die nu is gerealiseerd in het Aanvullingsbesluit bodem door onderscheid te maken in graven boven en onder de Interventiewaarde.

Kenmerk:
Datum :

10 | 22

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Reactie consultatie Aanvullingsbesluit bodem Ow augustus 2018 – deel 2

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, 10 september 2018

In deel 2 van de reactie vindt u de volgende onderwerpen:

- I MBA graven (Bal)**
- II MBA bodemsanering (Bal)**
- III MBA opslaan (Bal)**
- IV MBA toepassen bouwstoffen (Bal)**
- V MBA toepassen grond en baggerspecie (Bal)**
- VI Lozingen (Bal)**
- VII Bkl**
- VIII Wkpb**

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

I. MBA's Graven in bodem met een kwaliteit boven en onder de Interventiewaarde

Onderscheid graven en saneren

Wij vinden het goed dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen projectmatig graven en saneren. Ook een pluspunt is dat er geen beperking meer is op stoffen, en dat daardoor ook stoffen als PCB er onder vallen. Bij de uitwerking van de regels vinden wij echter dat het gelijkwaardig beschermingsniveau onvoldoende is gewaarborgd. Een substantieel deel van de meldingen voor graven wordt afgeschaft. En daarmee ook het onderzoek dat in dat kader wordt verricht / getoetst. Dit vinden wij ongewenst.

Minder meldingen en minder (toetsing van) onderzoek

Wij vinden het goed dat de meeste bodemactiviteiten met algemene maatregelen mogelijk wordt gemaakt en dat het melden eenvoudiger en met een lagere lastendruk plaats gaat vinden.

Er is de afgelopen circa 15 jaar door de overheid stevig ingezet om grondstromen milieuhygiënisch verantwoord te laten plaatsvinden. Toch constateren wij dat het naleefgedrag nog niet goed is. Ongewenste verspreiding en vermenging van grondstromen in het milieu vinden nog steeds plaats. Een effectief toezicht op grondstromen via de landelijke melding van afvalstromen is niet mogelijk tijdens de uitvoeringsfase, alleen achteraf. Dan kan een onomkeerbare milieuhygiënisch onverantwoorde situatie al zijn ontstaan, bijvoorbeeld door vermenging van verschillende kwaliteiten grond. Wij stellen daarom voor om geen ondergrens (NIBM) in te voeren voor de milieubelastende graafactiviteiten en altijd een meldings- of informatieplicht te eisen bij voorgenomen graafwerkzaamheden in verontreinigde bodem. Dit is in de huidige situatie in de meeste gevallen ook vereist op grond van de artikelen 28 en 39b (BUS) Wet bodembescherming.

Gemeenten zouden echter wel in de gelegenheid moeten worden gesteld gebieden uit te sluiten van melding/onderzoeksplicht dan wel deze te vereenvoudigen als sprake is van bijvoorbeeld een schone onverdachte zone.

Bij graafactiviteiten in grond boven de interventiewaarde kunnen volksgezondheidsrisico's in het geding zijn. Op locaties waar eerder beschikkingen ernstig, geen spoed zijn afgegeven, is in de statische situatie geen sprake van ontoelaatbare milieuhygiënische risico's, maar bij graafwerkzaamheden en bij ongecontroleerde verspreiding van de zwaar verontreinigde grond kunnen deze wel aanwezig zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan grondverontreinigingen onder de eerste halve meter minus maaiveld op voormalige gasfabrieksterreinen (bv

cyanide), locaties met stabiele drijfslagen, asbestverontreinigingen (niet-hechtgebonden). Ook zijn beschikkingen niet spoed afgegeven op bedrijfsterreinen met loodconcentraties tot 2000 mg/kg. Omdat het hier niet gaat om locatie-afhankelijke aspecten (blootstelling aan verontreiniging > I is nergens gezond, ongecontroleerde verspreiding van grond > I is niet gewenst), lijkt het ons niet doelmatig om dit aan de gemeenten in het omgevingsplan over te laten. In deze situaties dient ons inziens altijd vooraf de bodemkwaliteit bekend te zijn en de risico's te worden beschouwd. Het bevoegd gezag dient te worden ingelicht over deze voorgenomen activiteiten, zodat toezicht en handhaving kan plaatsvinden. Het ongewenst herschikken, vermengen, of ongecontroleerd verspreiden moet worden tegengegaan.

Wij staan achter een lastenverlichting ten opzichte van de huidige BUS-regels, door minder onderzoek te vragen (door hergebruik van data), meer onder het meldingsregime te laten vallen (minder vergunningplichtige situaties), het meldingsregime te vereenvoudigen en in sommige gevallen een informatieplicht te introduceren (i.p.v. de zwaardere meldingsplicht).

Het criterium van 25m³ zal bij sommige initiatiefnemers ertoe leiden dat graafwerkzaamheden worden opgeknipt om geen onderzoek en/of melding te verrichten. Wij bevelen aan om dit opknippen tegen te gaan door een regel hierover op te nemen. In artikel 3 lid 3 Ontgrondingenverordening Noord-Holland 2010 is een mogelijk bruikbare formulering opgenomen. Beter nog wat ons betreft is het om die ondergrens in het geheel niet op te nemen.

Maatwerk bij tijdelijke uitname grond

Artikel 4.1226 (bodem: tijdelijke uitname van grond)

Is maatwerk mogelijk bij tijdelijke uitname? Kan een gemeente een initiatiefnemer verplichten tot afvoer van vrijgekomen grond zoals in het geval van drijfslagen, asbestnesten, etc.?

Spoedreparatie vitale ondergrondse infrastructuur

Wij vinden het begrijpelijk dat niet alle standaardregels gelden bij een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur, maar een informatieplicht zou minimaal van toepassing moeten zijn. Daarnaast is een goede definitie wat onder vitale ondergrondse infrastructuur en spoedreparatie wordt volstaan wenselijk.

p. 117 NvT:

‘Er is een uitzondering op de meldplicht opgenomen indien de graafactiviteiten worden uitgevoerd ten behoeve van een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om lekkages van gas- en waterleidingen of breuken in kabels en leidingen. Hierbij is onmiddellijk optreden noodzakelijk en is er geen tijd om de meldtermijn van 5 werkdagen af te wachten. Overigens gelden er voor dergelijke activiteiten wel de overige regels van de milieubelastende activiteit graven, waaronder de specifieke zorgplicht.’

Echter in de **artikelen 4.1215 en 4.1521** (toepassingsbereik) wordt de gehele paragraaf met regels niet van toepassing verklaard op spoedreparaties van vitale ondergrondse infrastructuur. Daarmee is alleen nog de specifieke zorgplicht van toepassing en geen andere regels. Graag verduidelijking.

Interventiewaarde

Een actualisatie van het normenkader is voorzien. Wij verzoeken hierin de volgende stoffen te betrekken omdat ons inziens de interventiewaarde niet meer actueel is of ontbreekt, dan wel omdat bij een waarde lager dan de interventiewaarde ontoelaatbare gezondheid risico's te verwachten zijn:

- Barium (er zijn ook puntbronnen, en niet alleen van nature voorkomende achtergrondwaarden)
- Arseen (idem)
- Pfoa (dit is niet langer een regionaal probleem, maar landelijk voorkomend)

- Lood (nieuwe inzichten schadelijkheid verwerken)
- PCB (koppelen aan standaardbodem, want vaak is laag organisch stofgehalte de oorzaak van interventiewaarde-overschrijding)

Gebruik de term interventiewaarde consequent in de tekst (en niet de omschrijving ervan, zoals in artikel 3.48c Bal).

Onderdeel P van de Nota van Toelichting (p262 en 263) is tekstueel en inhoudelijk niet kloppend. Diverse zinnen lopen niet, en op sommige punten is de tekst onvolledig.

"De interventiewaarde voor grond voor deze stoffen (welke stoffen?) is gelijk of kleiner dan de bepalingsgrensIndien de stof wordt aangetoond moeten de risico's nader worden onderzocht. Bij het aantreffen van vinylchloride of 1,1-dichlooretheen in grond moet tevens het grondwater worden onderzocht."

Waarom alleen bij vinylchloride en 1,1 dichlooretheen? Er zijn nog veel meer stoffen die risico's opleveren voor de gezondheid. Bijvoorbeeld benzeen.

In bijlage VI zelf staat niet dat het grondwater moet worden onderzocht. In de toelichting staat naar ons idee een incompleet verhaal.

'Gewogen norm (concentratie serpentijn asbest + 10 x concentratie amfibool asbest).

De definitie van minerale olie zoals opgenomen aan het einde van de tabel wordt beschreven bij de analysenorm. Indien er sprake is van verontreiniging met mengsels (bijvoorbeeld benzine of huisbrandolie) dan dient naast het alkaangehalte ook het gehalte aan aromatische en/of polycyclische aromatische koolwaterstoffen te worden bepaald. Met deze somparameter is om praktische redenen volstaan.'

Ook hier geen logische aansluiting en over asbest ontbreekt verdere uitleg.

Onttrekking in verband met bemalen

Wie is bevoegd gezag voor het bemalen (onttrekken) in het kader van de MBA graven? Het waterschap wordt geacht voor niet door het Rijk vergunningplichtig gestelde onttrekkingen een beoordelingskader te ontwikkelen. Is het waterschap dan bevoegd voor het bemalen onder MBA graven? Of is dit de gemeente omdat de gemeente bevoegd is voor de MBA graven?

Gescheiden houden grondstromen

Artikel 4.1217 (bodem en afval: gescheiden houden grond en opdelen)

De gedachte achter het gescheiden houden van de grondstromen spreekt ons aan. De voorgestelde onderverdeling lijkt echter te gedetailleerd voor de uitvoeringspraktijk. Zeker omdat de onderzoeksinspanning beperkt is (geen afbakening). Op basis van de genoemde criteria is een bijna oneindig aantal combinaties mogelijk (in het geval van verschillende grondsoorten, soort en mate van verontreiniging).

Zeven asbesthoudende grond

Onder de MBA graven valt ook het zeven van de grond. In geval van asbesthoudende grond is dit niet altijd verstandig. Graag verdere randvoorwaarden hierbij. Betrek hierbij ook de uitkomsten van de werkgroep Asbest in puin (Bodemplus).

II - MBA Bodemsanering

Wij begrijpen de keuze dat de huidige regels voor BUS-Immobilie gelden als basis voor de MBA Bodemsanering. Hiermee zijn de meest voorkomende saneringshandelingen gedekt.

Ruime omschrijving MBA – onduidelijkheid toepasselijkheid regels

Het is onduidelijk wanneer de regels voor bodemsanering 'aan' gaan of juist niet gelden. De koppeling met het omgevingsplan mist. De MBA is nu zo ruim geformuleerd dat bijna elke graafactiviteit kan worden gezien als een beperking van de blootstelling aan de verontreiniging. Wat is het beoogde toepassingsbereik van deze regels? Gelden deze alleen wanneer deze in het omgevingsplan zijn 'aangezet'? (En waar staat dit dan in Bal of Bkl?) Of ook als een initiatiefnemer uit zichzelf (bijvoorbeeld voor betere verkoopbaarheid van een woning) een melding bodemsanering doet?

Verhouding met MBA graven

De afbakening met de MBA graven/toepassen is niet duidelijk. Wordt het afgraven gemeld met een MBA graven en het aanbrengen van schone grond met MBA toepassen of is dit een MBA saneren: aanbrengen leeflaag. Het voorbeeld op pagina 93 is gedeeltelijk weggefallen. Wij verzoeken de definitie van de MBA Bodemsanering aan te scherpen.

Geen evaluatiemoment

Daarnaast is er over het resultaat van de MBA Bodemsanering geen oordeel van het bevoegd gezag opgenomen, maar alleen een informatieplicht beëindiging activiteit. Burgers en marktpartijen hechten aan een oordeel van het bevoegd gezag een belangrijke waarde bij verkooptransacties en voor beslissingen om een nieuwe gebruiksfunctie te starten (is de leeflaag goed aangebracht). Wij verwachten dat ook na 2021 deze beoordelingen van het bevoegd gezag een belangrijke waarde houden in het maatschappelijke verkeer, anders zullen de onderzoekslasten toenemen omdat nieuwe gebruikers/eigenaren genoodzaakt zijn opnieuw bodemonderzoek te laten uitvoeren ter controle van een uitgevoerde MBA.

Ook vanuit lastendruk voor het bevoegd gezag is een mogelijkheid om het eindresultaat goed of af te kunnen keuren van belang. Indien deze formele mogelijkheid niet wordt opgenomen in het Bal zal er op verschillende momenten contact opgenomen worden door burgers of ontwikkelaars met het bevoegd gezag om toch informatie hierover te krijgen. Beter is het dan om dit een formele status te geven die tevens kenbaar is voor betrokkenen.

Dit is ook van belang voor toekomstige gebruikers of eigenaren. Zij willen ook weten of de uitgevoerde sanering positief is beoordeeld door het bevoegd gezag.

In artikel 4.1244 is een informatieplicht opgenomen. Wat wordt verstaan onder 'b. het eindresultaat van de sanering'. Bevat dit ook een beschrijving van eventuele restverontreiniging?

Aanvullende regels uitdampen

Artikel 4.1239 (bodem: aanvullende maatregelen uitdampen)

1. Met het oog op het beschermen van de gezondheid worden maatregelen genomen om de blootstelling aan uitdamping te voorkomen.
2. Aan het eerste lid wordt in ieder geval voldaan als een dampdichte laag of extra ventilatievoorzieningen in het gebouw worden aangebracht.

Een ventilator is niet altijd afdoende zoals het tweede lid suggereert. Ten opzichte van de vorige versie van het Aanvullingsbesluit is de binnenluchtmeter eruit gegaan.

De voorgestelde maatregelen tegen uitdamping zijn heel algemeen geformuleerd, zonder dat duidelijk is of deze effectief zijn. Wij stellen voor dat bij de eindmelding bescheiden moeten worden overlegd waaruit blijkt dat de effectiviteit van de maatregelen bewezen zijn, door bijvoorbeeld luchtmetingen.

In de aanwijzing van de MBA bodemsanering in artikel 3.48h Bal staat dat hieronder niet valt, het saneren van de bodem als de maatregelen zijn gericht op verontreiniging van grondwater, maar maatregelen tegen uitdamping zijn vaak ook een onderdeel van het saneren (beheersen) van verontreiniging van het grondwater. Wij verzoeken u dit te verduidelijken.

Grondwatersanering

Voor grondwatersanering zijn in het geheel geen aanknopingspunten in de rijksregels opgenomen. Wij verzoeken om hierbij houvast /richting te bieden. Met name voor de wijze van toetsing van humane risico's vanwege het grondwater bij bouwen en bij toevalsvondst. Zie ook punt hiervoor over aanvullende regels uitdampen.

Ook de samenloop met grondsanering behoeft aandacht.

In de NvT (p.174) staat bij artikel 3.48h, tweede lid, de volgende toelichting:

In het tweede lid is aangegeven dat de aanwijzing zich niet uitstrekt tot het saneren van de bodem als maatregelen zijn gericht op verontreiniging van grondwater. Als het voor het bereiken van de saneringsdoelstelling nodig is om de sanering uit te strekken tot onder de grondwaterspiegel, zal de grondwaterstand eerst moeten worden verlaagd, om te zorgen dat de sanering alsnog beperkt blijft tot de vaste bodem. ...

Het is echter niet altijd mogelijk om te bemalen (civieltechnische redenen). Er zal dan nat worden ontgraven.

Wie is bevoegd bij nat ontgraven? Is dit een ander bevoegd gezag dan voor de MBA bodemsanering?

Het grondwaterniveau fluctueert door het jaar heen. Hiermee fluctueert dan ook het bevoegd gezag?

Wat als het grondwaterpeil verandert na het indienen van de melding MBA bodemsanering en er daardoor toch nat ontgraven moet worden (wat men aanvankelijk niet voorzien had)?

Gelden er überhaupt regels bij het nat ontgraven in verontreinigd grondwater?

Tijdens gehouden botsproeven is gebleken dat de knip grond en grondwater veel vragen oproept hoe dit in de praktijk zal uitwerken. Het werd ook telkens benoemd als een belangrijk knelpunt.

De informatie over (verontreiniging in) het grondwater ligt bij zowel provincie als gemeenten (en waterbeheerder?). Straks hebben deze 3 partijen informatie nodig die (mogelijk) bij de andere overheid aanwezig is. Deze uitwisseling is niet geregeld of vastgelegd. Wie is verantwoordelijk voor (het ontsluiten van) welke informatie?

III - MBA Opslaan van grond en baggerspecie

Algemeen

Een pluspunt vinden wij dat dezelfde regels gelden binnen en buiten bedrijfsterreinen.

Maximale duur tijdelijke opslag ontbreekt

Op grond van Europese regelgeving (Kaderrichtlijn afvalstoffen) is de maximale duur van de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie op landbodem 3 jaar en in het oppervlaktewater 10 jaar, anders wordt het beschouwd als storten en gaan de regels voor stortplaatsen gelden. De maximale duur van de tijdelijke opslag blijkt echter niet uit de titel en de artikelen van de MBA opslaan. Dit zouden we graag verduidelijkt zien.

Handhaafbaarheid bij optreden verontreiniging

Er worden geen voorzieningen geëist bij opslag van grond met kwaliteit wonen en industrie, maar wel een eindonderzoek na het opslaan. Er zijn zorgen over de afdwingbaarheid van het verwijderen van aangetroffen verontreiniging als die er toch blijkt te zijn. Dan zou het oordeel over handhaving namelijk kunnen zijn dat dit niet proportioneel is, terwijl er toch een 'vergrijzing' van de bodemkwaliteit plaatsvindt (ervan uitgaande dat de bodem waarop werd opgeslagen schoner was dan de daarop opgeslagen grond).

Bevoegd gezag

De gemeente is bevoegd gezag voor de MBA opslaan. Het is ons niet duidelijk of binnen een bedrijf het voor het bedrijf bevoegde gezag dan ook bevoegd wordt voor het opslaan (bijv. de provincie bij een BRZO-bedrijf). Dit zou wel onze voorkeur hebben.

Scheiden moet zijn: samenvoegen?

De titel van § 4.121 is Opslaan, zeven mechanisch ontwateren en **scheiden** van zonder bewerking herbruikbare grond en baggerspecie, echter deze paragraaf gaat volgens artikel 4.1245 over het **samenvoegen** van partijen en niet over het scheiden van partijen. Dus waarschijnlijk is het een foutje en moet in de titel ook samenvoegen staan.

*§ 4.121 Opslaan, zeven, mechanisch ontwateren en **scheiden** van zonder bewerking herbruikbare grond en baggerspecie*

Artikel 4.1245 (toepassingsbereik)

Deze paragraaf is van toepassing op:

- a. het opslaan, zeven en **samenvoegen** van niet verontreinigde grond of grond van kwaliteitsklasse wonen of industrie; en*
- b. het opslaan, zeven, mechanisch ontwateren en **samenvoegen** van niet verontreinigde, licht verontreinigde of matig verontreinigde baggerspecie.*

Beschikbaar hebben van gegevens over opslaan

Er ontbreekt de verplichting om de gegevens en bescheiden beschikbaar te hebben tijdens en na de activiteit zoals wel verplicht is bij toepassen van grond artikel 4.1265. Dit is noodzakelijk om in het veld toezicht op de tijdelijke opslag te hebben.

Melding te summier

Artikel 4.1246 (melding)

Er ontbreken een aantal zaken in de meldingsplicht voor tijdelijke opslag om toezicht in het veld mogelijk te maken en om te beoordelen of er wordt voldaan aan de voorwaarden uit paragraaf 4.121. Dit zijn de volgende punten:

- In de melding ontbreekt de **periode** dat de toepassing plaats vind, dit is van belang om toezicht te kunnen houden op de in paragraaf 4.121 gestelde termijnen, en voor toezicht in het veld voor de milieubelastende activiteit.
- In melding ontbreekt het **meezenden van de milieuverklaring** van de partij(en), dit is van belang of er wordt voldaan aan de voorwaarden gesteld in paragraaf 4.121 en om de partij in het veld te herkennen.
- In de melding ontbreekt de **hoeveelheid** van de partij waardoor de partij in het veld niet te herkennen is.

Afzetting terrein

Er ontbreekt een verplichting om het terrein waar de tijdelijke opslag zich bevindt niet toegankelijk te maken i.v.m. risico's naar de omgeving (blootstelling aan verontreiniging, denk aan spelende kinderen) en risico op illegale bijstort. Door een voorwaarde op te nemen dat het terrein moet worden afgezet is er minder kans op toegang door onbevoegden.

Toepassingsbereik regels § 4.121

Sommige regels zijn naar hun aard niet van toepassing op opslaan op waterbodem, maar alleen op landbodem, terwijl dat niet vermeld staat. Bijvoorbeeld lozen op oppervlaktewater, bodemscherpende voorzieningen, etc.

Verwarring over lozingsroute artikel 4.1250

In artikel 4.1250 staat als voorkeursroute om te lozen op het oppervlaktewater terwijl in de toelichting op het artikel wordt gesproken over voorkeursroute op vuilwaterriool.

Welke bodembeschermende voorzieningen?

In artikel 4.1248 wordt verwezen naar paragraaf 5.4.2 voor de bodembeschermende voorzieningen, terwijl in artikel 4.1253 een vloeistofdichte voorziening voor opslaan baggerspecie wordt voorgeschreven.

In de NvT (p.212) staat hierover het volgende:

De paragraaf bodembeschermende voorzieningen stelt enkele aanvullende regels. Dit zijn eisen over het bijhouden van incidenten, en het bewaren van keuringsbewijzen. Deze gelden alleen als een bodembeschermende voorziening is voorgeschreven en dat is voor het opslaan van licht of matig verontreinigde baggerspecie.

Uit de tekst van de artikelen 4.1248 en 4.1253 hadden wij deze verhouding tussen de artikelen en paragraaf 5.4.2 niet begrepen. Kan dit verduidelijkt worden.

IV - MBA Toepassen van bouwstoffen

Uitzondering natuurlijk persoon aanscherpen

Artikel 4.1260 (begeleidende documenten tijdens en na het toepassen)

2. Het eerste lid is niet van toepassing als:

- a. metselmortel of natuursteenproducten, met uitzondering van breuksteen en steenslag, worden toegepast;
- b. vormgegeven bouwstoffen als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit zonder bewerking in ongewijzigde vorm en onder dezelfde omstandigheden opnieuw worden toegepast;
- c. asfalt of asfaltbeton dat op grond van het Besluit bodemkwaliteit niet teerhoudend is, opnieuw in wegverhardingen wordt toegepast,
- d. bouwstoffen die tijdelijk uit een functionele toepassing zijn uitgenomen, in die toepassing op of nabij dezelfde plaats in ongewijzigde vorm en onder dezelfde omstandigheden opnieuw worden toegepast zonder dat de eigendom daarvan wordt overgedragen; en
- e. de bouwstoffen worden toegepast door een natuurlijk persoon, tenzij de activiteit wordt verricht bij het uitoefenen van beroep of bedrijf.

Wij verzoeken dringend om de formulering 'een natuurlijke persoon anders dan in de uitoefening van beroep of bedrijf' te vervangen door 'een natuurlijke persoon die niet bedrijfsmatig of in een omvang of op een wijze alsof deze bedrijfsmatig was, handelt'. Vergelijk artikel 10.1, derde lid, Wm.

Zie uitspraak Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State 7 maart 2018, nr. 201700482/1/A1.

https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=94327&summary_only

Hiermee heeft de Afdeling immers de weg geopend voor ondernemers om op gronden die in hun eigendom zijn grote hoeveelheden grond toe te passen zonder te melden en zonder te beschikken over een milieuhygiënische verklaring. Mits zij de werkzaamheden, al dan niet tezamen met een familielid, zelf verrichten.

Bij deze uitspraak zal naar verwachting een noot van mr. Frank Warendorf verschijnen in Milieu & Recht.

Weliswaar ziet die uitspraak van de Raad van State op het toepassen van grond, maar is ook van belang voor toepassen van bouwstoffen.

V - MBA Toepassen van grond en baggerspecie

Algemeen

Er zijn veel goede zaken overgenomen vanuit Bbk en er zijn verbeteringen doorgevoerd n.a.v. de ervaringen met Bbk. Hier zijn wij enthousiast over. Met name het behouden van de meldplicht en het aanleveren van bescheiden alsmede de plicht om deze tijdens het toepassen op locatie beschikbaar te hebben maken voor ons het toezicht en de handhaving eenvoudiger. Dit geeft een administratieve lastenverlichting aan twee kanten omdat wij minder om informatie hoeven te vragen (want die is er - als het goed is - al op locatie) waardoor de toepassers minder informatie alsnog hoeven aan te leveren. In dit kader uiten wij ook de wens om slimme meldsystemen te introduceren die eenvoudig melden en eenvoudig toetsen mogelijk maken.

Verduidelijking schema kwaliteitsklassen en functieklassen

p. 133 NvT:

Kwaliteitsklassen van de waterbodem, de landbodem, baggerspecie en grond					
Waterbodem	niet verontreinigd	licht verontreinigd	matig verontreinigd	zwaar verontreinigd	
baggerspecie	niet verontreinigd	licht verontreinigd	matig verontreinigd	zwaar verontreinigd	
Landbodem	Landbouw/natuur	wonen	industrie	verontreinigd	zwaar verontreinigd
grond	niet verontreinigd	wonen	industrie	verontreinigd	zwaar verontreinigd
Functieklassen van de landbodem					
	Landbouw/natuur	wonen	industrie		

Graag aangeven dat Kwaliteitsklasse 'zwaar verontreinigd' begint vanaf I-waarde. Dit verheldert de zaak. Overigens heeft de kwaliteitsklasse 'verontreinigd' naar ons idee niet de juiste benaming omdat ook kwaliteitsklassen 'wonen' en 'industrie' verontreinigd zijn.

Uitzondering natuurlijk persoon aanscherpen

Artikel 4.1262 (melding)

3. Het eerste lid is niet van toepassing als:

a. de activiteit wordt verricht door een natuurlijk persoon anders dan bij het uitoefenen van beroep of bedrijf; Wij verzoeken dringend om de formulering 'een natuurlijke persoon anders dan in de uitoefening van beroep of bedrijf' te vervangen door 'een natuurlijke persoon die niet bedrijfsmatig of in een omvang of op een wijze alsof deze bedrijfsmatig was, handelt'. Vergelijk artikel 10.1, derde lid, Wm.

Zie uitspraak Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State 7 maart 2018, nr. 201700482/1/A1.

https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=94327&summary_only

Hiermee heeft de Afdeling immers de weg geopend voor ondernemers om op gronden die in hun eigendom zijn grote hoeveelheden grond toe te passen zonder te melden en zonder te beschikken over een milieuhygiënische verklaring. Mits zij de werkzaamheden, al dan niet tezamen met een familielid, zelf verrichten.

Bij deze uitspraak zal naar verwachting een noot van mr. Frank Warendorf verschijnen in Milieu & Recht.

Deze uitzondering voor een natuurlijke persoon komt op meer plekken voor. Hiervoor geldt hetzelfde.

In de NvT kan het voorbeeld worden gegeven van de particulier die een paar zakken tuinaarde opbrengt.

Baggerspecie afkomstig van landbouwgronden?!

Artikel 4.1262 lid 3 onder b en 4.1263 lid 2 onder b:

... en de grond of baggerspecie wordt ontgraven uit en wordt toegepast op tot het bedrijf behorende landbouwgronden

Waarom is baggerspecie hierin opgenomen, de landbouwgronden zijn per definitie niet de waterbodem, baggerspecie is nooit afkomstig van landbouwgronden. Indien wel wordt bedoeld de aangrenzende percelen spreek dit de verspreidingsartikelen tegen. Dit klinkt alsof bagger uit een sloot altijd mag worden toegepast.

Aanvullen

Artikel 4.1264 (functionele toepassing)

Wij missen als nuttige toepassing het aanvullen van een gat dat ontstaat bij saneren of bijvoorbeeld bij sloop van een kelder of ondergrondse parkeergarage. Kan dit in artikel 4.1264 **onder b** worden opgenomen (met als voordeel dat dit niet als GBT kan plaatsvinden, net als ophogen)?

b. grond of baggerspecie op of in de landbodem wordt toegepast om terreinen op te hogen **of aan te vullen** voor de verwezenlijking van bedrijventerreinen, woningbouwlocaties, landbouwgronden, natuurgronden, tuinen of recreatieterreinen, om de bodemgesteldheid te verbeteren, **gaten in het maaiveld te dichten na sloop of sanering** of om de landbouwkundige waarde, natuurwaarde of recreatieve waarde te bevorderen;

Onder h staat een max afstand 10km genoemd zonder een beperking op watersysteem, het lijkt wat gek om bagger te verspreiden over grenzen van watersysteem, waterschap en gemeente heen. Voorbeeld bagger uit de grachten van Amsterdam mag dan op agrarisch perceel in Haarlemmermeer worden toegepast.

VI - Lozingen

Het onderscheid tussen directe en indirecte lozingen is nu onduidelijk in het Aanvullingsbesluit bodem. Het lozen op hemelwaterriool is niet benoemd. Onder Blbi en Abm is de gemeente b.g. voor alle indirecte lozingen. Is dat onder de Omgevingswet ook zo?

Een (digitale) melding zal goed onderscheid moeten maken tussen directe en indirecte lozingen zodat de melding ter beoordeling bij het juiste bevoegd gezag komt.

In stedelijk gebied is lozen op de bodem of op het oppervlaktewater niet altijd mogelijk. De mogelijkheid tot lozen op een vuilwater- of hemelwaterriool is dan noodzakelijk voor het adequaat uitvoeren van de rioleringsbeheertaak (2.16 Ow). Is de gemeente straks ook voor het hemelwaterriool bevoegd om hiervoor een maatwerkvoorschrift of te leggen of een maatwerkregel in het Omgevingsplan op te nemen?

Bij artikel 4.1250 (lozen bij opslag bagger) en artikel 5.f (lozen bij bodemonderzoek) is wel de mogelijkheid van een andere lozingsroute vermeld, maar bij artikel 4.1240 (lozen bij bodemsanering) niet. Wat is hiervoor de reden? Zoals vermeld willen wij graag de mogelijkheid hebben om met maatwerkvoorschrift of maatwerkregel lozen op vuil- of hemelwaterriool mogelijk te maken en hier zo nodig eisen aan te stellen.

VII. Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

Normen bij toevalsvondst - Bijlage XIII

De MTR is het maximaal toelaatbaar risico voor de totale blootstelling (in sediment, bodem, water, lucht). De TCL is de toelaatbare concentratie lucht in de binnenlucht en is gebaseerd op de MTR met beleidsmatige keuzes hierin. Dus de MTR omvat ook het gezondheidsrisico vanwege verontreiniging in het water, alleen niet specifiek uitgewerkt zoals in Circulaire. Komt deze nadere uitwerking voor gezondheidsrisico's vanwege verontreiniging in het grondwater nog ergens terug?

Toelaten bodemgevoelige locatie

Eenzijds wordt er gesproken over bouwen, anderzijds over toelaten bodemgevoelige locatie. Bij dit laatste kunnen wij ons ook een kinderspeelplaats of moestuin voorstellen (zonder gebouw).

Wat is het aanknopingspunt voor toetsing bij een kinderspeelplaats of moestuin zonder dat er gebouwd wordt? Verder zijn wij in verwarring of de regels ook van toepassing zijn op vergunningvrije bouwwerken of niet.

p. 107 NvT: 'De werking van dit systeem is geborgd doordat de realisatie van deze bodemgevoelige gebouwen vergunningplichtig zijn.'

Dit lijkt erop te wijzen dat bouwen op een bodemgevoelige locatie ervoor zorgt dat het bouwen vergunningplichtig is.

Echter verderop op p. 107 NvT staat: 'De regels zijn alleen van toepassing op vergunningplichtige gebouwen op grond van het Besluit bouwwerken leefomgeving. De opgenomen vergunningvrije bouwwerken in het Besluit bouwwerken leefomgeving vallen niet onder de regels voor bouwen van een bodemgevoelig gebouw op verontreinigde bodem.'

Uit de artikelen zelf kunnen wij dit echter niet afleiden. Graag duidelijkheid.

Als de bodemtoets niet bij vergunningvrije bouwwerken van toepassing is, betekent dit dat een aantal potentieel risicovolle situaties niet getoetst zullen worden. Er kunnen immers flinke bouwwerken met verblijfsfunctie vergunningvrij worden gebouwd.

Nazorg

Zie ook onze opmerkingen over Wkpb-registratie onder hoofdstuk VIII verderop in deze reactie.

T.o.v. de preconsultatieversie uit artikel 5.85f de tijdelijke beschermingsmaatregel toevalsvondst verdwenen.

Wat is hiervoor de reden?

Beheergebieden bodem

Er moet een andere paragraafaanduiding komen boven artikel 5.85g (nu: onder § 5.1.4.5.2 *Nazorg, dekt de lading niet*)

In artikel 6.3 staat dat in een waterschapverordening beheergebieden kunnen worden vastgesteld voor het toepassen van grond en baggerspecie op landbodem. Moet dit niet zijn voor het toepassen op waterbodem.

Bodemfunctiekaart

Waarom staat artikel 10.36b in paragraaf 10.2.5 *Emissies in lucht, water en bodem en niet in paragraaf 5.1.4.5 Bodemkwaliteit* ?

VIII. Wkpb-registratie

Registratie afdeklaag

De registratie van de **afdeklaag** (MBA bodemsanering) **ontbreekt** in het voorstel tot wijziging van de Wkpb. Dit wordt wel beschreven in de NvT (p. 269):

'Door middel van registratie van meldingen en informatieplichten via de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen wordt de locatie van een dergelijke afdeklaag gekoppeld aan een locatie (kadastraal perceel).'

Dat een afdeklaag volgens de Wkpb geregistreerd zal moeten worden vinden we niet terug in de voorgestelde aanpassing van het Aanwijzingsbesluit Wkpb:

Niet alle besluiten op het gebied van in de Omgevingswet hoeven te worden geregistreerd op grond van de Wkpb omdat ook onderdeel van de stelselherziening is om veel juridisch relevante documenten te ontsluiten via het Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO). Dit krijgt verder vorm in het Invoeringsbesluit. Bovendien vallen onder de Omgevingswet veel meer activiteiten onder algemene regels, waardoor er voor het uitvoeren van een activiteit nauwelijks nog op rechtsgevolg gerichte beschikkingen van het bevoegd gezag aan te pas komen die kunnen worden geregistreerd.

Er worden daarom in dit Aanvullingsbesluit vooralsnog slechts twee besluiten toegevoegd aan het Aanwijzingsbesluit Wkpb:

1. *registratie van maatregelen in verband met toevalsvondsten. ...*
2. *gedoogplicht voor nazorg. ...*

Hier ontbreekt de afdeklaag.

Bovendien baart het ons zorgen dat er erg wordt geleund op het DSO, dat immers op een veel bescheidener ambitieniveau zal worden ingestoken dan aanvankelijk beoogd.

Digitale contour

Graag naast de mogelijkheid om op kadastraal perceel te registreren ook de mogelijkheid opnemen om te registreren op de coördinaten van de aangeleverde **digitale contour**. Dit is veel preciezer en handiger (zeker bij omhanging in verband met afsplitsing van kadastraal perceel) en is ook huidige praktijk bij diverse gemeenten. Dit kan meegenomen worden in het project Beter Kenbaar.

Actueel houden Wkpb-registratie

De kadastrale registratie van grondcontouren boven de interventiewaarde wordt in het kader van de Wet bodembescherming uitgevoerd door de provincies en rechtstreekse gemeenten. Hoe blijven deze kadastrale registraties actueel ten tijde van de Omgevingswet en wie is hiervoor de uitvoerende instantie? Wij zouden willen voorstellen de actualisatie van grondcontouren bij gemeenten neer te leggen omdat zij ten tijde van de Omgevingswet bevoegd gezag zijn voor de bodem en direct zicht hebben op deze informatie. Het actueel houden van de kadastrale registratie zou kunnen plaatsvinden door de huidige kadastrale contouren over te brengen in een bodemkwaliteitskaart gebruiksbeperkingen die wordt toegevoegd aan de overige bodemkwaliteitskaarten van de gemeente (BKK 2.0). Deze kaart zou digitaal uitgewisseld kunnen worden met het Kadaster.